Sensorveiledning FIL1001, desember 2020

For en generell beskrivelse av de ulike karakterene, viser vi til vurderingskriteriene formulert av Nasjonalt fagråd for filosofi. Forventninger til de enkelte spørsmålene på eksamensoppgaven er beskrevet nedenfor i tekst i kursiv.

Eksamen har **to deler**. Du skal svare på **to spørsmål fra hver del**. Unngå overlapp mellom svarene på ulike spørsmål.

Del 1: Metafysikk

Svar på to av følgende fem spørsmål:

1. «Det finnes ingen Gud.» Drøft denne påstanden. Husk å ta med både argumenter for og i mot.

Besvarelsen bør reflektere litt over hva som menes med «Gud», gi en grundig fremstilling av minst ett argument for Guds eksistens (kosmologisk, ontologisk eller design-argumentet), samt en grundig fremstilling av minst ett argument i mot (trolig det ondes problem eller «Occam's razor»). Besvarelsen bør ideelt også forsøke å veie de to argumentene opp mot hverandre.

2. «Ideen om et objektivt og bevegelig *nå* er en illusjon.» Drøft denne påstanden. Husk å ta med både argumenter for og i mot.

Besvarelsen bør forklare hva som menes med et objektivt og bevegelig nå*, samt gi en grundig fremstilling av minst ett argument for (vår erfaring av tid eller som forklaring på tidens asymmetri) og av minst ett argument i mot (f.eks. at* nå*'et kan elimineres eller at det strider mot vår beste fysikk). Besvarelsen bør ideelt også forsøke å veie de to argumentene opp mot hverandre.*

3. Hva er Parfit sitt syn på personlig identitet? Drøft hvorvidt dette synet er korrekt.

Besvarelsen bør klargjøre hva spørsmålet om personlig identitet dreier seg om. Tankeeksperimentet om «fisjon» av personer, og Parfits analyse av dette, bør legges tydelig frem. Noen av de bredere betydningene av Parfits syn bør nevnes. Besvarelsen bør kritisk vurdere hvor overbevisende Parfits argument og syn er.

4. «Metafysisk nødvendighet er et problematisk begrep som vi kan klare oss uten.» Drøft denne påstanden. Husk å ta med både argumenter for og i mot.

Enten Humes eller Quines kritikk av metafysisk nødvendighet bør legges frem på en ryddig måte. Minst ett forsvar av begrepet bør så legges frem, trolig Kripkes eller Lewis'. Dersom kritikken er Quines, bør Kripkes og Føllesdals teori om rigide designatorer forklares klart. Besvarelsen bør ideelt forsøke å ta stilling til om kritikken eller forsvaret et mest overbevisende.

5. «Mennesker har ingen fri vilje.» Drøft denne påstanden. Husk å ta med både argumenter for og i mot.

Besvarelsen bør forklare hvorfor determinisme ofte oppfattes som en trussel mot eksistensen av en fri vilje. Klare definisjoner av «determinisme» og «fri vilje» forventes her. Kompatibilisme om fri vilje bør forklares, gjerne med utgangspunkt i Hume, og besvarelsen bør redegjøre for hvorfor mange filosofer finner dette synet plausibelt. Ideelt bør besvarelsen si litt om van Inwagens kritikk av kompatibilismen, samt forsøke å ta stilling til hvilket av synene som er mest plausibelt.

Del 2. Sinnsfilosofi

Svar på to av følgende fem spørsmål:

1. Forklar forskjellen på substansdualisme og egenskapsdualisme. Stemmer det at substansdualismen er mer problematisk enn egenskapsdualismen?

Besvarelsen bør klart definere de to formene for dualisme og forklare hvorfor den første oppfattes som mer problematisk enn den siste (nemlig interaksjonsproblemet). Ideelt bør besvarelsen så diskutere Kims eksklusjonsargument for at egenskapsdualismen blir gjenstand for et tilsvarende problem, samt ta stilling til hvorvidt Kims argument er overbevisende.

2. «Flerfoldig realiserbarhet viser at den korrekte oppfatningen av sinnet er funksjonalismen.» Drøft denne påstanden. Husk å ta med både argumenter for og i mot.

Fenomenet flerfoldig realiserbarhet bør defineres og illustreres vha. eksempler. Putnams bruk av dette fenomenet som et argument for funksjonalismen bør forklares. Ideelt bør besvarelsen også definere og illustrere begrepet om funksjon og bruke dette til å definere funksjonalisme. Minst ett argument mot funksjonalismen bør legges frem. Ideelt bør besvarelsen ta stilling til om argumentet for eller i mot funksjonalismen er mest overbevisende.

3. «Våre sinnstilstander har ingenting med adferd å gjøre.» Drøft denne påstanden. Husk å ta med både argumenter for og i mot.

Besvarelsen bør forklare den behavioristiske oppfatningen av sinnstilstander og det tilhørende begrepet om adferd. Besvarelsen bør legge frem minst ett argument for at det er en tett (eller til og med analytisk) kobling mellom slike tilstander, samt minst én innvending mot behaviorismen som avviser en slik tett kobling. Ideelt bør besvarelsen ta stilling til om argumentet for eller i mot behaviorismen er mest overbevisende.

4. «Vi trenger ikke postulere mentale årsaker, siden rent fysiske årsaker er tilstrekkelige til å forklare enhver fysisk hendelse.» Drøft denne påstanden. Husk å ta med både argumenter for og i mot.

Begrepet om «mentale årsaker» bør defineres, og den filosofiske viktigheten av slike årsaker bør forklares. Prinsippet om den fysiske verden kausale lukkethet bør forklares og motiveres. Begrepet om «kausal overbestemthet» bør forklares og illustreres. Kims «eksklusjonsprinsipp» bør forklares, og betraktninger både for og i mot prinsippet bør legges frem. Ideelt bør besvarelsen forsøke å ta stillingen til om betraktningene for eller i mot er mest overbevisende.

5. «Bevisstheten kan ikke forklares fysikalistisk eller på noe annet reduksjonistisk vis.» Formuler og kritisk evaluer det du anser som det sterkeste argumentet for denne påstanden.

Besvarelsen bør forklare hva som menes med «bevissthet», og helst også «fysikalistisk» og «reduksjonisme». Den bør så legge frem minst ett av argumentene for det nevnte synet (fra Nagel, Chalmers eller Jackson), samt diskutere styrker og svakheter med dette argumentet. Ideelt bør besvarelsen forsøke å ta stillingen til om det valgte argumentet lykkes.